Uchwała nr 1284/172/VII/2026
Zarządu Województwa Śląskiego
z dnia 18.06.2026 r.

w sprawie
rozpatrzenia petycji dotyczącej utworzenia formy ochrony przyrody, zmiany granic krajobrazu priorytetowego oraz uwzględnienia tych działań w planowaniu ochrony przyrody w regionie

Na podstawie art. 41 ust. 1 w związku z art. 14 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz.U. z 2026 r. poz. 720) oraz art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 870)

Zarząd Województwa Śląskiego
uchwala

§ 1.

1. Rozpatruje się petycję z dnia 1 kwietnia 2026 r., nr RPE-2026/011, zgodnie z treścią załącznika do niniejszej uchwały.
2. Zawiadomienie Zarządu Województwa Śląskiego o sposobie załatwienia petycji, o której mowa w ust. 1 stanowi załącznik do niniejszej uchwały.
3. O sposobie rozpatrzenia petycji zawiadamia się wnoszącego, zgodnie z treścią załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Marszałkowi Województwa.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wojciech Saługa	- Marszałek Województwa	- ……
Joanna Bojczuk	- Wicemarszałek Województwa	- ……
Grzegorz Boski	- Wicemarszałek Województwa	- ……
Waldemar Bojarun	- Członek Zarządu Województwa	- ……
Rafał Adamczyk	- Członek Zarządu Województwa	- ……

Załącznik do Uchwały nr
1284/172/VII/2026
Zarządu Województwa
Śląskiego z dnia
18.06.2026 r.

Zawiadomienie Zarządu Województwa Śląskiego

o sposobie załatwienia petycji dotyczącej utworzenia formy ochrony przyrody, zmiany granic krajobrazu priorytetowego oraz uwzględnienia tych działań w planowaniu ochrony przyrody w regionie

Pismem z dnia 30 marca 2026 r. xxxxxxxxx, reprezentowane przez XXXXXXXXXXXXXXX i XXXXXXXXXX, wniosło do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach petycję dotyczącą ustanowienia formy ochrony przyrody w dolinach rzek Krztyni i Białki Zdowskiej (w formie użytku ekologicznego, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego lub obszaru chronionego krajobrazu), poszerzenia krajobrazu priorytetowego „Irządze" oraz uwzględnienia powyższych postulatów w działaniach Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska i planowaniu ochrony przyrody w regionie.

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach, uznając się za organ niewłaściwy do rozpatrzenia petycji, przekazała pismem znak WPN.600.141.2026.AB1 z dnia 31 marca 2026 r. petycję Przewodniczącemu Sejmiku Województwa Śląskiego oraz Wójtowi Gminy Irządze do rozpatrzenia według właściwości. W piśmie wskazano, iż na podstawie art. 23 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2026 roku poz. 13 z późn. zm.) wyznaczenie obszaru chronionego krajobrazu następuje w drodze uchwały sejmiku województwa, natomiast wyznaczenie użytku ekologicznego i zespołu przyrodniczo-krajobrazowego - zgodnie z art. 44 tej ustawy - następuje w drodze uchwały rady gminy. Dodatkowo należy wskazać, że zgodnie z art. 38a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 538) granice krajobrazów priorytetowych określa audyt krajobrazowy, natomiast - stosownie do art. 38b tej ustawy - audyt krajobrazowy sporządza zarząd województwa, a następnie uchwala go sejmik województwa.

W toku rozpatrywania petycji przeprowadzono kompleksową analizę dokumentów planistycznych i strategicznych, struktury własnościowej i sposobu użytkowania terenu, a także powiązań przyrodniczych i istniejących form ochrony przyrody. Analizy te zostały uzupełnione wizją terenową przeprowadzoną na obszarze proponowanym do objęcia ochroną. Wyniki przeprowadzonych prac stanowiły podstawę do oceny zasadności zgłoszonych postulatów.

Z związku z powyższym przedstawia się, co następuje:

1. Odnosząc się do postulatu ustanowienia obszaru chronionego krajobrazu dla dolin rzek Krztyni i Białki Zdowskiej należy wskazać, że - choć tereny te posiadają istotne walory przyrodnicze, krajobrazowe i funkcjonalne sprzyjające migracji gatunków - ich skala oraz zaproponowane granice nie uzasadniają ustanowienia tej formy ochrony przyrody. Zgodnie bowiem z art. 23 ustawy o ochronie przyrody obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny wyróżniające się krajobrazowo, o zróżnicowanych ekosystemach, chronione przede wszystkim z uwagi na walory krajobrazowe oraz funkcje turystyczno-rekreacyjne lub rolę korytarzy ekologicznych. Forma ta adresowana jest do obszarów rozległych i krajobrazowo spójnych.

   W analizowanym przypadku proponowane granice obszaru chronionego krajobrazu obejmują jedynie fragmenty dolin rzek Krztyni i Białki Zdowskiej zlokalizowane w granicach gminy Irządze, przy czym miejscami zakres ten ogranicza się do bardzo wąskiego pasa terenu, obejmującego zasadniczo koryta rzek wraz z niewielkim, bezpośrednim otoczeniem. Tak wyznaczony obszar nie obejmuje pełnej struktury doliny rzecznej wraz z jej zapleczem krajobrazowym, a tym samym nie tworzy przestrzennie spójnego i funkcjonalnego układu krajobrazowego. Ustanowienie obszaru chronionego krajobrazu o tak wąskim i zróżnicowanym zasięgu nie zapewniłoby realizacji celów tej formy ochrony, w szczególności w zakresie zachowania walorów krajobrazowych oraz ochrony powiązań przyrodniczych w skali właściwej dla obszarów chronionego krajobrazu.

   Mając na uwadze powyższe, postulat nie może zostać uwzględniony w zakresie i kształcie przedstawionym przez wnoszących.

   Należy jednak wskazać, iż przeprowadzone analizy oraz wizja terenowa potwierdziły wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe opisywanego obszaru. W związku z tym może on stanowić przedmiot dalszych prac analitycznych Samorządu Województwa Śląskiego w zakresie możliwości objęcia go ochroną prawną w formie obszaru chronionego krajobrazu - w skali wykraczającej poza obszar wskazany w petycji. Trzeba jednak podkreślić, że obecnie priorytetem Województwa Śląskiego w zakresie tworzenia nowych form ochrony przyrody pozostaje realizacja rekomendacji zawartych w Audycie krajobrazowym województwa śląskiego, przyjętym uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/16/16/2025 z dnia 23 czerwca 2025 r. Dokument ten, sporządzony w skali całego regionu, jest wynikiem kompleksowej analizy wartości krajobrazowych, zagrożeń oraz potrzeb ochrony krajobrazu, a zawarte w nim rekomendacje wyznaczają podstawowe kierunki działań w zakresie ochrony krajobrazu w skali regionu. Wskazać należy również, że zarówno obecny sposób zagospodarowania analizowanego obszaru, jak również zapisy dokumentów planistycznych gminy Irządze nie wskazują na występowanie bezpośrednich zagrożeń dla zachowania jego walorów przyrodniczych, krajobrazowych i funkcjonalnych. W konsekwencji ustanowienie nowej formy ochrony przyrody nie jest na obecnym etapie niezbędne

dla zachowania ciągłości przestrzennej oraz funkcji ekologicznych analizowanego obszaru.

2. W odniesieniu do postulatu dotyczącego poszerzenia granic krajobrazu priorytetowego „Irządze” do drogi krajowej nr 78 podkreślić należy, że Audyt krajobrazowy województwa śląskiego stanowi dokument o charakterze strategicznym, sporządzony w wyniku kompleksowej analizy krajobrazowej przeprowadzonej w skali całego województwa. Dokument ten został opracowany zgodnie z art. 38a i 38b ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych (t.j. Dz. U z 2024 roku poz. 537). Granice krajobrazów, w tym krajobrazów priorytetowych, wskazane w Audycie zostały wyznaczone zgodnie z metodyką określoną w powyższych przepisach prawa i nie mają charakteru dowolnego. Zmiana granic poszczególnych jednostek krajobrazowych, w tym krajobrazów priorytetowych, może nastąpić wyłącznie w ramach aktualizacji Audytu krajobrazowego, przeprowadzonej w trybie przewidzianym ustawą. Działania incydentalne, nieuwzględnione w systemowej ocenie krajobrazowej, nie znajdują podstaw prawnych.

   Krajobraz priorytetowy „Irządze” stanowi krajobraz wiejski, z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących małe pola, o czytelnej strukturze ruralistycznej, drobnoskalowej sieci osadniczej oraz historycznym układzie pól. Tereny wskazane w petycji do włączenia w jego granice obejmują natomiast fragmenty sąsiednich jednostek krajobrazowych o odmiennym charakterze pokrycia terenu i fizjonomii, w tym krajobrazy leśne, krajobrazy dolin z udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk oraz krajobrazy zróżnicowanej typologicznie i przestrzennie zabudowy nierolniczej na terenach wcześniej rolniczych. Działanie takie byłoby niezgodne z metodyką wyznaczania jednostek krajobrazowych, opartą m.in. na kryterium jednolitości tła krajobrazowego.

   W związku z powyższym, wobec obowiązywania uchwalonego Audytu krajobrazowego województwa śląskiego oraz braku podstaw prawnych i merytorycznych do zmiany granic krajobrazu priorytetowego poza trybem przewidzianym ustawą, petycja w omawianym zakresie nie może zostać uwzględniona.

3. Odnosząc się natomiast do postulatu dotyczącego uwzględnienia zagadnień wskazanych w petycji w planowaniu ochrony przyrody w regionie, należy wskazać, że ochrona dolin Krztyni i Białki Zdowskiej jako obszarów pełniących funkcję korytarzową jest już obecnie realizowana poprzez obowiązujące dokumenty strategiczne i planistyczne rangi wojewódzkiej. Należą do nich w szczególności: Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+, Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” oraz Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030. Dokumenty te określają cele i kierunki

działań o charakterze ogólnym, realizowane przy wykorzystaniu różnorodnych narzędzi polityki przestrzennej i środowiskowej. W odniesieniu do przedmiotowej petycji należy wskazać, że przedstawiony postulat nie uzasadnia wprowadzenia zmian w obowiązujących dokumentach strategicznych i planistycznych na poziomie województwa.

W związku z powyższym petycja nie została uwzględniona w zakresie przedstawionych postulatów.